

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่การติดต่อสื่อสารมีการเชื่อมโยงกันอย่างแพร่หลายครอบคลุมทั่วโลก ธุรกรรม การค้าระหว่างประเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งด้านการลงทุน การสร้างงาน การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ สถานการณ์การแข่งขันในตลาดโลกทวีความรุนแรงมากขึ้น แต่ละประเทศพยายามพัฒนา ศักยภาพของตนให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ มีการใช้มาตรการและนโยบายต่างๆ ทั้งมาตรการ ด้านอัตราแลกเปลี่ยน การอาศัยความได้เปรียบทางด้านเทคโนโลยี วัตถุดิบ แรงงาน เพื่อให้ต้นทุน การผลิตลดลง ทำให้สามารถแข่งขันด้านราคากับคู่แข่งได้ มาตรการด้านภาษี รวมทั้งการให้ความ ช่วยเหลืออุดหนุนจากรัฐบาล เช่น การส่งเสริมด้านการเงินการลงทุน นอกจากนี้การรวมกลุ่มทาง การค้าระหว่างประเทศในการกำหนดนโยบายก็เป็นการเอื้ออำนวยการค้าให้กับประเทศสมาชิกและ กีดกันคู่แข่งจากประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ประเทศต่างๆดำเนินการเพื่อ พัฒนาศักยภาพด้านการค้าระหว่างประเทศของตนที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของประเทศ

สำหรับประเทศไทย การค้าระหว่างประเทศนับเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสถานการณ์ทาง เศรษฐกิจ จากสัดส่วนของมูลค่าการค้าซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ เป็นการพึ่งพาการส่งออกถึงร้อยละ 20 และการนำเข้าร้อยละ 30 แสดงให้เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก โดย ประเทศไทยมีมูลค่าการค้าต่างประเทศที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2538 ประเทศไทยมีมูลค่าการค้าต่างประเทศที่ 3,169,901.40 ล้านบาท โดยคิดเป็นมูลค่าการส่งออก 1,406,310.10 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 1,763,591.30 ล้านบาท ซึ่งไทยขาดดุลอยู่ที่ 357,281.20 ล้านบาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจทำให้ไทยนำเข้าจากต่างประเทศลดลงและ ส่งออกได้มากขึ้นทำให้มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเป็น 4,022,155.80 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ ร้อยละ 7.8 มูลค่าการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 24 ส่วนมูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 7.8 ต่อมา ประเทศไทยเกินดุลการค้ามาโดยตลอดจนในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยมีมูลค่าการค้าสูงถึง

7,762,163.50 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 20.1 โดยเป็นมูลค่าการส่งออก
3,922,410.60 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 3,839,753.00 ล้านบาท ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มูลค่าการค้า การส่งออก การนำเข้า และดุลการค้าของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2547

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี (พ.ศ.) /มูลค่า	มูลค่าการค้า	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
2538	3,169,901.40	1,406,310.10	1,763,591.30	-357,281.20
	-	-	-	-
2539	3,243,864.50	1,411,039.30	1,832,825.20	-421,785.90
	(2.30)	(0.30)	(3.90)	(18.10)
2540	3,730,948.60	1,806,685.40	1,924,263.10	-117,577.70
	(15.00)	(28.00)	(5.00)	(-72.10)
2541	4,022,155.80	2,248,089.40	1,774,066.40	474,023.00
	(7.80)	(24.40)	(-7.80)	(500.16)
2542	4,121,639.30	2,214,248.70	1,907,390.60	306,858.10
	(2.50)	(-1.50)	(7.50)	(-35.30)
2543	5,262,197.90	2,768,064.80	2,494,133.10	273,931.70
	(27.70)	(25.00)	(30.80)	(-10.70)
2544	5,637,049.90	2,884,703.90	2,752,346.10	132,357.80
	(7.10)	(4.20)	(10.40)	(-51.70)
2545	4,698,781.60	292,341.40	2,774,840.20	149,101.20
	(1.10)	(1.40)	(0.80)	(12.70)
2546	6,463,938.30	3,326,014.50	3,137,923.80	188,097.70
	(13.40)	(13.80)	(13.10)	(26.10)
2547	7,762,163.50	3,922,410.60	3,839,753.00	82,657.60
	(20.10)	(17.90)	(22.40)	(-56.10)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอัตราการขยายตัว (หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2548)

ในการพิจารณาตลาดส่งออกของไทย พบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547 ประเทศที่เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ฮ่องกง มาเลเซีย และจีน โดยสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสูงสุด แต่เมื่อพิจารณาที่สัดส่วนการส่งออกพบว่าไทยมีสัดส่วนการส่งออกไปจีนเทียบกับการส่งออกรวมที่เพิ่มขึ้นโดยตลอดในขณะที่สัดส่วนการส่งออกไปประเทศอื่นลดลง โดยไทยมีสัดส่วนการส่งออกไปจีนร้อยละ 3.19 ในปี พ.ศ. 2542 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.29 ในปี พ.ศ. 2547 ทำให้ปัจจุบันจีนเป็นตลาดส่งออกของไทยอันดับที่ 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547

(มูลค่า: พันล้านบาท)

ตลาดส่งออก	ปี (พ.ศ.)					
	2542	2543	2544	2545	2546	2547
สหรัฐฯ	479.35 (21.65)	591.67 (21.37)	584.5 (20.46)	579.07 (19.8)	565.1 (16.99)	623.04 (15.88)
ญี่ปุ่น	312.83 (14.13)	406.44 (14.68)	439.83 (15.4)	427.02 (14.6)	472.26 (14.2)	543.57 (13.86)
สิงคโปร์	192.18 (8.68)	241.87 (8.74)	233.07 (8.16)	238.24 (8.15)	243.11 (7.31)	282.19 (7.19)
ฮ่องกง	112.79 (5.09)	139.78 (5.05)	146.39 (5.13)	158.17 (5.41)	179.13 (5.39)	198.95 (5.07)
มาเลเซีย	80.45 (3.63)	112.81 (4.08)	120.98 (4.24)	121.63 (4.16)	160.51 (4.83)	213.26 (5.44)
จีน	70.57 (3.19)	113.28 (4.09)	127.2 (4.45)	152.59 (5.22)	236.06 (7.10)	285.92 (7.29)
อื่นๆ	966.06 (43.63)	1,162.21 (41.99)	1,204.27 (42.16)	1,247.22 (42.66)	1,469.84 (44.19)	1,775.47 (45.26)
รวม	2,214.25 (100.00)	2,768.06 (100.00)	2,856.25 (100.00)	2,923.94 (100.00)	3,326.01 (100.00)	3,922.41 (100.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าสัดส่วน (หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2548)

ในส่วนของมูลค่าการนำเข้า พบว่าแหล่งนำเข้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ สิงคโปร์ ไต้หวัน มาเลเซีย และจีน โดยไทยนำเข้าจากญี่ปุ่นมากที่สุดมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 23 ของการนำเข้าทั้งหมด และเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการนำเข้าพบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547 ไทยมีสัดส่วนการนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นและมีสัดส่วนการนำเข้าจากประเทศอื่นลดลง โดยในปี พ.ศ. 2542 ไทยนำเข้าจากจีนร้อยละ 4.96 ของการนำเข้าทั้งหมด จนในปี พ.ศ. 2547 ไทยนำเข้าจากจีนเป็นร้อยละ 8.59 ซึ่งทำให้ปัจจุบันจีนเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 2 ของไทย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แหล่งนำเข้าสินค้าสำคัญของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2547

(มูลค่า: พันล้านบาท)

แหล่งนำเข้า	ปี (พ.ศ.)					
	2542	2543	2544	2545	2546	2547
ญี่ปุ่น	464.57 (24.36)	615.66 (24.68)	613.50 (22.29)	639.10 (23.03)	755.89 (22.78)	906.05 (23.60)
สหรัฐฯ	243.46 (12.76)	293.58 (11.77)	318.73 (11.58)	265.80 (9.58)	296.33 (8.93)	291.56 (7.59)
สิงคโปร์	113.04 (5.93)	137.05 (5.49)	126.62 (4.60)	124.68 (4.49)	135.32 (4.08)	167.68 (4.37)
ไต้หวัน	89.41 (4.69)	116.41 (4.67)	115.56 (4.20)	124.75 (4.50)	133.72 (4.03)	160.43 (4.18)
มาเลเซีย	95.22 (4.99)	134.62 (5.40)	136.69 (4.97)	156.37 (5.64)	187.62 (5.65)	222.71 (5.80)
จีน	94.59 (4.96)	135.70 (5.44)	165.06 (6.00)	211.70 (7.63)	251.07 (7.57)	329.77 (8.59)
อื่นๆ	807.09 (42.31)	1,061.12 (42.54)	1,276.18 (46.37)	1,252.42 (45.13)	1,557.97 (46.96)	1,761.55 (45.88)
รวม	1,907.39 (100.00)	2,494.13 (100.00)	2,752.34 (100.00)	2,774.84 (100.00)	3,317.92 (100.00)	3,839.75 (100.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าสัดส่วน (หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2548)

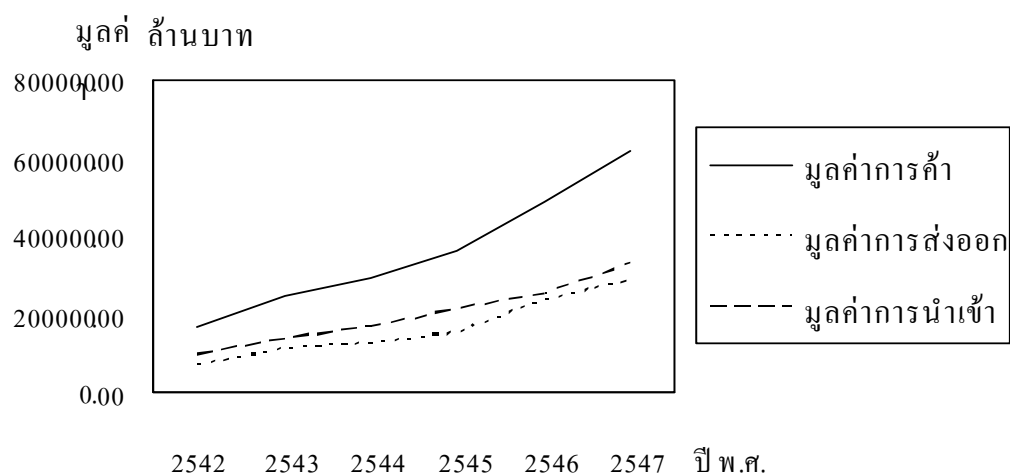
จากการพิจารณาข้างต้นการที่จีนเป็นตลาดส่งออกสินค้าของไทยอยู่ในอันดับที่ 6 และเป็นแหล่งนำเข้าในอันดับที่ 5 ในปี พ.ศ. 2542 ถัดมาอีก 5 ปีจีนได้ก้าวมาเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 3 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 2 ของไทย แสดงถึงการขยายตัวทางการค้าที่เพิ่มขึ้น โดยเมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับจีนพบว่าในปี พ.ศ. 2542 ไทยส่งออกสินค้าไปจีนมูลค่า 70,569.80 ล้านบาท และนำเข้ามูลค่า 94,593.80 ล้านบาท รวมเป็นมูลค่าการค้า 165,163.60 ล้านบาท ในปีถัดมาไทยส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นเป็น 113,278.10 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 50.70 และนำเข้าจากจีนมูลค่า 135,699.90 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 60.52 ซึ่งถือว่าสูงมาก หลังจากนั้นมูลค่าการค้า การส่งออก การนำเข้าระหว่างไทยกับจีนก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นและลดลงในแต่ละปี ดังตารางที่ 4 ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ตารางที่ 4 มูลค่าการค้า การส่งออก การนำเข้า มูลค่าการค้า และอัตราการขยายตัวระหว่างไทยกับจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547

(มูลค่า: ล้านบาท)				
ปี (พ.ศ.)/มูลค่า	มูลค่าการค้า	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	มูลค่าการค้า
2542	165,163.60	70,569.80	94,593.80	-24,024.00
	-	-	-	-
2543	248,978.00	113,278.10	135,699.90	-22,421.80
	(50.70)	(60.52)	(43.46)	(6.69)
2544	292,267.40	127,205.20	165,062.20	-37,857.00
	(17.40)	(12.29)	(21.64)	(-68.84)
2545	364,298.30	152,591.70	211,706.60	-59,114.90
	(24.60)	(19.96)	(28.26)	(-56.15)
2546	487,129.40	236,057.90	251,071.50	-15,013.60
	(33.70)	(54.70)	(18.59)	(74.60)
2547	615,629.30	285,917.80	329,711.50	- 43,793.70
	(26.40)	(21.12)	(31.35)	(-191.69)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าอัตราการขยายตัว (หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2548)

ภาพที่ 1 แนวโน้มมูลค่าการค้า การส่งออก และการนำเข้าสินค้าระหว่างไทยกับจีน
ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2547

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปจีน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ยางพารา เม็ดพลาสติก น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ เป็นต้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้จำแนกสินค้าส่งออกตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic Classification) ออกเป็น 4 หมวด ดังนี้ หมวดสินค้าเกษตรกรรม สินค้าที่สำคัญที่มีปริมาณการส่งออกจากไทยไปจีนในอันดับต้น ๆ ของหมวดนี้ ได้แก่ ข้าว ยางพารา กุ้งแช่แข็ง เป็นต้น หมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าส่งออกที่สำคัญเช่น อาหารทะเลกระป๋อง น้ำตาลทราย ผลไม้กระป๋องและแปรรูป หมวดสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และหมวดสินแร่และเชื้อเพลิง ได้แก่ แร่ใยหิน น้ำมันสำเร็จรูป เป็นต้น

สำหรับสินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เป็นต้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้จำแนกสินค้านำเข้าตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic Classification) ออกเป็น 5 หมวด ดังนี้ หมวดสินค้าทุน สินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์โลหะ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เทปแม่เหล็กจานแม่เหล็ก สินค้าหมวดวัสดุดิบและกึ่งสำเร็จรูป สินค้าที่ไทยนำเข้าที่สำคัญได้แก่ เชื้อกระดาษ เคมีภัณฑ์ เหล็กแผ่น แผงวงจรไฟฟ้า เป็นต้น หมวดสินค้าอุปโภคและ

บริโภค ได้แก่ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์นม เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้เป็นสินค้าหมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ขนส่ง และสินค้าหมวดเชื้อเพลิง

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 โดยมีความสัมพันธ์ที่ดำเนินมาด้วยความราบรื่นบนพื้นฐานของความเสมอภาค เคารพซึ่งกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน อยู่ภายใต้หลักการของผลประโยชน์ร่วมกัน ต่อมาความสัมพันธ์ได้ขยายไปสู่ความร่วมมือทางการค้า เศรษฐกิจ และการลงทุน โดยเน้นด้านการค้าและเศรษฐกิจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ต่างตอบแทนเป็นหลัก ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย-จีนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นในทุกด้าน ทั้งกรอบทวิภาคี พหุภาคี และเวทีภูมิภาค เช่น ASEAN-China Annual Consultation, ASEAN+3, ARF, ASEM เป็นต้น จนในปี พ.ศ. 2548 เป็นปีครบรอบ 30 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างไทยและจีน

ในด้านการค้าระหว่างประเทศ การเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของประเทศจีนจะกระตุ้นและผลักดันเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยอย่างแน่นอน และจากการที่ผู้นำทั้งหมดในกลุ่มประเทศอาเซียน และรัฐบาลจีนตกลงใจจัดตั้งองค์กร “สภาธุรกิจอาเซียน-จีน” (ASEAN-China Business Council: ACBC) ขึ้นมาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก โดยหวังเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน รักษาผลประโยชน์ทางการค้าร่วมกัน โดยเร่งผลักดันให้เกิดเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ตลอดจนการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เมื่อ 11 ธันวาคม 2544 นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสร้างผลกระทบต่อประเทศใหญ่น้อยทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยอย่างมาก

จากข้อมูลสถิติที่ผ่านมาดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอด ทั้งมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปจีนและมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากจีนมาไทย แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนที่มีมาช้านานและมีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอีกในอนาคต จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อการทำการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายต่างๆของรัฐบาลในการที่จะเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้การค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนมีการพัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงสามารถให้ผู้ประกอบการใช้

ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการค้ากับประเทศจีน จึงทำการวิเคราะห์อุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกจากไทยไปจีนและอุปสงค์ต่อสินค้านำเข้าจากจีนมาไทย

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ศึกษาธุรกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกจากไทยไปจีนและอุปสงค์ต่อสินค้านำเข้าจากจีนมาไทยที่สำคัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาจะทำให้ทราบถึงการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนในภาพรวมและในรายสินค้าที่สำคัญ และทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกจากไทยไปจีนและสินค้านำเข้าจากจีนมาไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ส่งออกและผู้นำเข้าสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนดำเนินธุรกิจด้านการส่งออกและนำเข้า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านการส่งออกและนำเข้าที่เหมาะสมและสามารถปรับตัวได้ทันต่อภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงได้

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาขอบเขตตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาธุรกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยกับจีน จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic Classification) ตามธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

1.1 สินค้าส่งออก แบ่งเป็น สินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม (โดยสินค้าแร่และเชื้อเพลิงกับสินค้าอื่นไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากมี

สัดส่วนการส่งออกน้อยเมื่อเทียบกับการส่งออกรวม)

1.2 สินค้านำเข้า แบ่งเป็น สินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป และสินค้าอุปโภคและบริโภค (โดยสินค้าเชื้อเพลิงกับสินค้าน้ำมันและอุปกรณ์การขนส่งไม่ได้นำมาพิจารณาเนื่องจากมีสัดส่วนการนำเข้าน้อยเมื่อเทียบกับการนำเข้ารวม)

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินค้าส่งออกจากไทยไปจีนและสินค้านำเข้าจากจีนมาไทย จะทำการเลือกสินค้าที่มีความสำคัญต่อการส่งออกและนำเข้าของไทยกับจีน โดยพิจารณาจากสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสูงสุดในแต่ละลักษณะเศรษฐกิจ ที่พิจารณาการมูลค่าการส่งออกเนื่องจากการข้อจำกัดด้านข้อมูลทำให้ไม่สามารถพิจารณาจากปริมาณการส่งออกและนำเข้า ดังนี้

2.1 กลุ่มสินค้าส่งออก เลือกหมวดสินค้า 3 อันดับแรกที่มีสัดส่วนการส่งออกสูงสุดจาก 4 หมวดสินค้าที่จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic Classification) ตามธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่หมวดสินค้าเกษตรกรรม หมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร และหมวดสินค้าอุตสาหกรรม จากนั้นเลือกสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดในแต่ละหมวดได้ดังนี้

หมวดสินค้าเกษตรกรรม: ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (HS: 4001)

หมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร: น้ำตาลทรายดิบ (HS: 1701)

หมวดสินค้าอุตสาหกรรม: ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (HS: 8473)

2.2 กลุ่มสินค้านำเข้า เลือกหมวดสินค้า 3 อันดับแรกที่มีสัดส่วนการนำเข้าสูงสุดจาก 5 หมวดสินค้าที่จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic Classification) ตามธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่หมวดสินค้าทุน หมวดสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป และหมวดสินค้าอุปโภคและบริโภค จากนั้นเลือกสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดในแต่ละหมวดได้ดังนี้

หมวดสินค้าทุน: ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (HS: 8473)

หมวดสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป: แผงวงจรไฟฟ้า (HS: 8542)

หมวดสินค้าอุปโภคและบริโภค: เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ฯ (HS: 8527)

โดยใช้ข้อมูลทศวรรษรายไตรมาส ในช่วงปี พ.ศ. 2542-2547 รวม 6 ปี 24 ไตรมาสเนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนมีการขยายตัวอย่างมากและเป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกจากไทยไปจีนและอุปสงค์ต่อสินค้านำเข้าจากจีนมาไทย

นิยามศัพท์

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real Gross Domestic Product: Real GDP)

หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้าม ทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ ผลิตภัณฑ์ในประเทศมีการจัดทำทั้งตามราคาปัจจุบันและราคาคงที่โดย GDP ณ ราคาปัจจุบัน คิดมูลค่าผลผลิตเป็นเงินตามราคาตลาดของสินค้าและบริการเหล่านั้น ขณะที่ GDP ณ ราคาคงที่คิดมูลค่าผลผลิตเป็นเงินตามราคาปีที่กำหนดเป็นปีฐาน โดยมีการปรับด้วยค่าดัชนีราคาผู้บริโภคเพื่อขจัดความผันผวนด้านเงินเฟ้อ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548)

2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ (Exchange rate)

2.1 อัตราซื้อ หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์ใช้รับซื้อเงินตราต่างประเทศ เช่น 1 ดอลลาร์สหรัฐธนาคารจะรับซื้อในประเทศไทยในราคา 25.59 บาท เป็นต้น

2.2 อัตราขาย หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ขายเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยให้แก่ลูกค้า เช่น 1 ดอลลาร์สหรัฐ ธนาคารจะขายในประเทศไทยในราคา 25.74 บาท เป็นต้น โดยปกติอัตราขายจะสูงกว่าอัตราซื้อ ส่วนต่างจะเป็นกำไรของธนาคารพาณิชย์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548)